

28.8.2009

Dnro 222/041/2009

Työllisyys ja yrittäjyys -vastuualue

Sisäasiainministeriö
Maahanmuutto-osasto
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen lausunto hallituksen esityksestä ulkomaalaislain muuttamiseksi

Viite: SM:n lausuntopyyntö 14.8.2009, SM048:00/2009

Hallituksen esitys alaikäisille tehtävien iänmäärittysten säätämisestä laissa on tarpeen. Nykyisellään säätelemätön tilanne aiheuttaa epäselvyyksiä muun muassa alaikäisenä yksin tulleiden lasten edustajien ja vastaanottokeskusten toimintaan. Erityisen tärkeää on saada alaikäisen hakijan ja hänen edustajansa suostumus toimenpiteisiin. Sekä hakijaa että edustajaa täytyy riittävän selkeästi informoida tutkimusten vapaaehtoisuudesta ja niiden merkityksestä lupaprosessille. Tällä hetkellä edustajat ja heitä ohjeistavat vastaanottokeskukset eivät ole riittävän tietoisia toimenpiteistä kieltäytymisen mahdollisuudesta. Jatkossa selkeyttämistä kaipaavat tilanteet, joissa iänmäärittelyn mukaan hakija on täysi-ikäinen. Hakijan oikeusturvan kannalta on tärkeää tietää, mistä hetkestä alkaen viranomaiset pitävät hakijaa täysi-ikäisenä ja muun muassa edustajan tehtävät lakkaavat.

Esityksessä ehdotetaan, että oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun taikka tilapäisen suojelun perusteella saaneen henkilön tulee olla asunut Suomessa oleskeluluvalla vähintään vuoden ajan ollakseen oikeutettu hakemaan oleskelulupaa perheenjäsenelleen. Tämä ei ole hakijan kotoutumisen kannalta kannatettava ehdotus. Jo nykyisellään perheenyhdistämiset kestävät kauan ja ihmiset joutuvat elämään pitkään välitilassa odottamassa normaalin perhe-elämän jatkumista. Vuoden odotusaika ennen prosessin aloittamista pidentäisi tätä välitilaa entisestään. Perheenkokoajan kotoutuminen ei välttämättä lähde kunnolla käyntiin tilanteessa, jossa hän joutuu jatkuvasti elämään epävarmuudessa ja huolehtimaan muualla olevan perheen hyvinvoinnista. Tällöin muun muassa sitoutuminen koulutukseen tai työhön voi olla henkiseen jaksamiseen liittyvien ongelmien vuoksi vaikeaa. Erityisen vaikea tilanne on yksin tulleille lapsille ja nuorille.

Kasvattilasten osalta lainsäädännön selkiyttäminen on kannatettavaa. Selkeät säädökset auttavat myös vastaanottavia kuntia ennakoimaan mahdollisten perheenyhdistämisten määrää ja Suomeen saapuvan perheen kokoa. Lainsäädännössä tulisikin pyrkiä mahdollisimman selkeään käytäntöön perheenjäseniksi katsottavien henkilöiden määrittelyssä ja kuntakorvausten piiriin kuulumisessa.

Työn kautta tapahtuva kotoutuminen on tehokasta ja kotoutujalle mieluisaa. Vaikka turvapaikanhakijan ei katsota olevan varsinainen kotoutuja oleskelulupaprosessin aikana, niin kotoutumisen hyvälle alkuun pääsulle työ luo hyvän pohjan. Työnteko on tärkeää myös turvapaikanhakijan henkisen jaksamisen kannalta. Säädetäessä työnteko-oikeuden rajoittamisesta niihin, joiden henkilöllisyys on selvitetty tai henkilöllisyyttä ei ole voitu selvittää hakijasta riippumattomasta syystä, tulee varoa, ettei säädöksellä rajoiteta työnteko-oikeutta tarpeettoman paljon. Lain tulkinnan tulee siis olla tarpeeksi väljä. Paikallisesti turvapaikanhakijoiden tekemällä työllä voi olla suurikin merkitys esimerkiksi maataloudessa ja puutarha-alalla.

Vastuualuepäällikkö

Maire Mäki

Vs. asiantuntija,
maahanmuutto

Hanna Määttä

TIEDOKSI Johtaja Leila Helaakoski
Ryhmäpäällikkö Kalevi Seppänen